
Van: mail@lokaal13.nl
Verzonden: vrijdag 8 januari 2016 15:07
Onderwerp: Brief aan de voorzitter van de Monitoring Commissie inzake lokale autonomie
Bijlagen: Letter to the Chair of the Monitoring Committee.pdf; Brief Monitoring Commissie Raad van Europa Nederlandse vertaling.pdf; Aankondiging persconferentie 'Windenergie en de Overheid'.pdf

Ter kennisgeving aan de Raad,

Namens raadsleden uit verschillende Nederlandse gemeenten sturen wij u ter kennisgeving deze brief die 07-01-2016 gezonden werd aan Philippe Receveur, voorzitter van de Monitoring Commissie van het Congres van Lokale en Regionale Overheden.

De brief betreft de wijze waarop de Nederlandse rijksoverheid de implementatie van de aanbevelingen van de Monitoring Commissie frustreert met betrekking tot haar windenergiebeleid. Bijgevoegd vindt u zowel de oorspronkelijke brief in het Engels, als de Nederlandse vertaling.

Namens het raadsledeninitiatief Democratie en Energie verenigd in Lokaal 13

Raad

11 JAN. 2016

Beh. Ambt:
Streefdat:
Afschr.: B&W / RBP
B.V.O.:

16.000528



Registratiedatum: 12/01/2016
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

Mr. Philippe Receveur
Chair Monitoring Committee
Congress of Local and Regional Authorities
F-67075 Strasbourg cedex
France

07-01-2016

Dear monsieur Receveur,

In 2013 the Monitoring Committee of the Congress of Local and Regional Authorities visited the Netherlands to review the status of local autonomy and democracy in the light of the European Charter of Local Self-Government of the Council of Europe. The Committee's report was discussed at the 26th meeting of the Congress and this led to a Resolution that, generally, was quite positive about the situation in the Netherlands.

In its report the Monitoring Committee made several recommendations. For present purposes the most important recommendation is that the Netherlands:

Reinforce the "autonomous" and "proper" competences of the municipalities and provinces and reduce the tasks performed under the "medebewind" procedure, in the light of the Article 4 para. 4 of the Charter.

In its response to this recommendation the Netherlands government stressed that it attaches great importance to the principle of local and regional autonomy. It also stated that any changes in the responsibilities and competences of local and regional authorities should be supported by solid arguments and should be in balance with the principles of local and regional autonomy as laid down in the Constitution of the Netherlands.

We, democratically elected members of municipal councils, wish to call your attention to the fact that these words stand in stark contrast to the practices of the Netherlands government in respect of the introduction of wind farms in our respective communities. In fact, as we will demonstrate below, over the last couple of years the government has systematically taken measures that are contrary to the letter and spirit of the above recommendation: these measures strengthen the role and competences of the central government in the "medebewind" procedure, rather than, as the recommendation suggests, reduce that role and those competences. We will also show that - contrary to what the government states - the measures taken are neither based on solid arguments, nor in balance with local and regional autonomy as laid down in the Charter.

As we are council members of municipalities, we will limit the discussion below to the local level, but we are convinced that many members of provincial councils share our experiences and views.

De Rijkscoördinatieregeling*

Perhaps the single most important measure of the central government to reduce local autonomy - in fact: eliminate it altogether - in respect of wind energy and wind farms is that since 2010 all decision-making on wind farms with a capacity over 5 MW has been taken away from local authorities: between 5 and 100 MW provincial authorities are in charge, while the national government has reserved for itself all decision-making on wind farms bigger than 100 MW. The result is that the

* "National Coördination Regulation"

authority of municipalities is limited to decisions on one or two solitary wind turbines (3 MW is nowadays a standard size of a wind turbine), while municipalities have no authority at all in relation to the spatial planning of wind farms with two or more turbines. Which are precisely the wind farms that have a most profound effect on the people living and working in our communities, as well as on nature and landscape. Nevertheless, now that the "Rijkscoördinatierегeling" applies to wind farms of 100 MW and more, it is the central government that adopts the required zoning regulations (which normally is a competence of municipalities) and it is the central government that "coordinates" the issuing of all permits, licenses and exemptions - with the word "coordinates" in practice meaning: "do as I say or otherwise I do it myself". With the "I" being the ministers of Economic Affairs and of Infrastructure and the Environment.

With the central government taking over the entire spatial planning process, local interests are not taken in consideration, leaving local communities totally sidelined. The only argument used to push local governments, local communities and local interests to the sideline is that the spatial planning of wind farms is a national issue and that this overrules all considerations that have been laid down in careful and deliberate planning policies adopted by local authorities.

The central government has introduced this new "medebewind" procedure (with no or very little "mede" for local authorities) in 2010 to expedite decision-making on major infrastructural projects with a view to increase employment and to combat the economic crisis. However, it has failed to prove that the construction of wind farms has any significant effect on employment in the Netherlands - in fact: all wind turbines are imported - nor that it has any positive impact on the economic crisis. Accordingly, the government has not supported this major reduction of the competences of local authorities with solid arguments, nor has it addressed the constitutionality of this major change in the balance between the responsibilities and competences of the central government and of local authorities is. As was stated publicly by a civil servant of the ministry of Economic Affairs: the sole purpose of the "Rijkscoördinatierегeling" is to suppress local resistance to wind farms. The individual in question was expeditiously removed from his position.

Noise regulations

A second reduction of the autonomy of local authorities has occurred in relation to what is the single most important impact of wind farms on local communities and especially on people living in the direct vicinity of a wind farm: noise. Until 2011 the regulation of noise by installations or factories was in the hands of local authorities, that is: there were national guidelines, but the application of these guidelines in a specific situation was a competence of local authorities. This regime also applied to wind turbines and wind farms. Accordingly, it was up to municipalities to analyze the noise impact of a wind farm project in the light of the local situation and to set - within the national guidelines - specific norms for that specific wind farm. That competence was taken away from local authorities in 2011 when for wind farms - and only for wind farms - uniform national noise standards were set by the national government and laid down in statutory provisions. As a result, local authorities are powerless to take action on behalf the people living in their communities to protect them against excessive noise exposure from wind farms. Yes, the national government left a small loophole open for some residual competence of a local authority in case of "special local circumstances", but it then proceeded to impress upon local authorities to not use this competence.

Again, this reduction of local competences was never supported by any arguments in relation to local autonomy and the constitutional relationship between the national government and local governments. The sole motivation given was that there was a need to enlarge the area that would be available for wind farms.

Judicial review

Lastly, when the national government introduced the new decision-making regime for wind farm projects by essentially reserving decision-making to provinces (5 to 100 MW) and itself (100 MW or more), it also used the moment to take away for wind farm projects the right of local authorities to submit a dispute with a higher level of government to judicial review. As a result, municipalities can no longer go to court if they disagree with a proposed decision of a province or the national government on a wind farm project. When the municipality of Urk nevertheless filed an appeal with the Council of State against the national government in relation to a large-scale wind farm project within its borders, that appeal was summarily dismissed. The implication is that local authorities are not only sidelined in the decision-making process itself through the "Rijkscoördinatierегeling", but that the national government has also made itself immune against legal action by local authorities.

Once again, this measure too was taken by the national government without proper motivation in relation to local autonomy and the constitutional position of local governments. It is also worth noting that in ratifying the Charter the Netherlands indicated that it did not wish to be bound by article 11, which is precisely the provision on the right of local authorities to have recourse to a judicial remedy "in order to secure free exercise of their powers". In hindsight an action with a certain degree of clairvoyance.

**

We realize that the three issues addressed above all relate to one single domain of local government - wind energy and the construction of wind farms - but we wish to emphasize that for local communities this is a most important concern. In fact, decision-making on wind energy and wind farms has become so divisive that it endangers the social fabric of our communities. In our view a major contributing factor to this most unfortunate development has been the actions taken by the national government to restrict and even eliminate the role, responsibilities and competences of local (and provincial) authorities. For wind energy and wind farms the national government has dealt a severe blow to local autonomy and local democracy. And even to the rule of law by barring local authorities from access to judicial review.

We bring this to your attention so that the Monitoring Committee is aware of how, for wind energy and wind farms, the Netherlands government has frustrated the implementation of the aforementioned recommendation of the Committee. We also request you to bring this matter to the attention of the next meeting of the Congress of Local and Regional Authorities. If the Committee were to decide to investigate the matter itself, we of course stand ready to assist in any way we can.

Copies of this letter will be sent to the Netherlands members of the Congress, as well as to the minister of Internal Affairs, who is responsible for the implementation of the European Charter of Local Self-Government.

Yours sincerely,

On behalf of council member initiative Democracy and Energy, united in think tank Lokaal 13.

Lies Zondag

lies.zondag@veendam.nl

Ommelanderwijk 100

9644TN Veendam, Netherlands

Henk Linneman
henk.linnemann@planet.nl
Scholtenskanaal o.z. 25
7889VA Klazienaveen-Noord, Netherlands

Dhr. Philippe Receveur
Voorzitter Monitoring Commissie
Congres van Lokale en Regionale Overheden
F-67075 Strasbourg cedex
Frankrijk

07-01-2016

Geachte heer Receveur,

In 2013 bracht de Monitoring Commissie van het Congres van Lokale en Regionale Overheden een bezoek aan Nederland om de toestand van de lokale autonomie en democratie in kaart te brengen in het licht van het Europese Handvest inzake de Lokale Autonomie van de Raad van Europa. De uitkomsten van het rapport van de Commissie werden besproken op de 26^e bijeenkomst van het Congres en leidde tot een positieve resolutie met betrekking tot de situatie in Nederland.

In het rapport maakt de Monitoring Commissie enkele aanbevelingen. Met betrekking tot deze brief is de belangrijkste aanbeveling dat Nederland:

De "autonome" en "juiste" bevoegdheden van gemeenten en provincies versterkt en het aantal medebewindstaken vermindert in het licht van artikel 4 paragraaf 4 van het Handvest.

Als antwoord op deze aanbeveling heeft de Nederlandse overheid benadrukt dat ze veel waarde hecht aan de principes van lokale en regionale autonomie. Ze drukte tevens uit dat elke verandering in de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van lokale en regionale overheden moet rusten op gegronde argumenten en in lijn moet zijn met de principes van lokale en regionale autonomie zoals bepaald in de Nederlandse Grondwet.

Wij, democratisch gekozen leden van gemeenteraden, willen graag uw aandacht vestigen op het feit dat de uitlatingen van de Nederlandse overheid in sterk contrast staan met de praktische invulling die wordt gegeven aan beleid met betrekking tot de plaatsing van windparken in onze respectievelijke gemeenschappen. De Nederlandse overheid heeft de afgelopen jaren systematisch maatregelen genomen die strijdig zijn met de door hun geuite waardering van lokale en regionale autonomie en de aanbevelingen van het rapport van de Monitoring Commissie. De genomen maatregelen versterken de rol en bevoegdheden van de rijksoverheid in de medebewindsprocedure in tegenstelling tot het verminderen van deze rol en bevoegdheden. Wij zullen aantonen dat deze maatregelen noch gebaseerd zijn op gegronde argumenten, noch in lijn zijn met de lokale en regionale autonomie zoals voorgeschreven in het Handvest, in tegenstelling tot wat de Nederlandse overheid zegt.

Als gemeenteraadsleden zullen wij de onderstaande beschouwing beperken tot het lokale niveau, maar wij zijn ervan overtuigd dat een groot aantal statenleden onze ervaringen en opvattingen delen.

De Rijkscoördinatieregeling

Wellicht de belangrijkste maatregel van de rijksoverheid die de lokale autonomie beperkt – en zelfs volledig elimineert – is de Rijkscoördinatieregeling. Met betrekking tot de plaatsing van windturbines en windparken, met een capaciteit groter dan 5 MW, is lokale overheden alle besluitvormingsmacht ontnomen. Tussen 5 en

100 MW komt het besluitvormingsproces de provincies toe en boven de 100 MW heeft de rijksoverheid alle besluitvormingsmacht opgeëist. Het resultaat is dat de autoriteit van gemeenten is beperkt tot besluiten over één of twee losse windturbines en dat zij de autoriteit over de ruimtelijke ordeningsaspecten van windparken met meer dan twee turbines volledig is verloren (een standaard windturbine is tegenwoordig goed voor 3 MW). Juist deze windparken hebben de grootste impact op onze bevolking die woont en werkt in onze gemeenschappen en die de grootste impact heeft op onze natuur en het landschap van onze gemeente. Desondanks heeft de rijksoverheid de bestemmingsbevoegdheid op zich genomen (een bevoegdheid die normaliter voor gemeenten bestemd is), doordat de Rijkscoördinatieregeling van toepassing is op alle windparken groter dan 100 MW. De rijksoverheid is hiermee verantwoordelijk voor het coördineren van het verlenen van alle vergunningen. Dit 'coördineren' betekent plat gezegd: "doe wat ik wil, of anders doe ik het zelf wel", waarbij 'ik' de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu betreft.

Doordat de nationale overheid het gehele ruimtelijke ordeningsproces heeft overgenomen en lokale belangen niet worden meegewogen in haar beslissingen staan lokale gemeenschappen volledig aan de zijlijn. Het enige argument hiervoor is dat de ruimtelijke ordening van windparken een nationale kwestie is die alle andere overwegingen overstemt ondanks het zorgvuldige en weloverwogen beleid van gemeenten.

De rijksoverheid heeft deze nieuwe medebewindsprocedure (waarbij weinig 'mede' geldt voor lokale overheden) in 2010 geïntroduceerd met het oog op het versnellen van besluitvormingsprocessen van grote infrastructuur projecten en met het doel om de werkgelegenheid te stimuleren in het tegengaan van de effecten van de economische crisis. Ze heeft echter niet aangetoond dat de aanleg van windparken ook maar enig significant effect heeft op de werkgelegenheid in Nederland noch dat het een positieve invloed heeft op het herstel van de Nederlandse economie; alle windturbines worden zelfs geïmporteerd. Bovendien heeft de rijksoverheid geen gegronde argumenten aangedragen voor de grootschalige vermindering in verantwoordelijkheden en bevoegdheden van lokale overheden, noch heeft zij de grondwettelijkheid van het centraliseren van lokale bevoegdheden aangetoond. Zoals openlijk werd gesteld door een werknemer van het Ministerie van Economische Zaken: de Rijkscoördinatieregeling heeft uitsluitend en specifiek het doel om de lokale weerstand tegen het plaatsen van windparken te onderdrukken. Deze werknemer is uiteraard haastig ontheven uit zijn positie.

Geluidsregels

Een tweede beperking van de autonomie van lokale overheden vond plaats met betrekking tot de belangrijkste factor waarmee windparken de lokale bevolking, en zeker de directe omwonenden, hinderen: geluid. Tot 2011 was geluidsregulering van installaties of fabrieken in handen van lokale overheden. Er golden nationale richtlijnen, maar gemeenten waren bevoegd om deze richtlijnen van toepassing te verklaren. Dit gold tevens voor windturbines en windparken. Het was aan gemeenten om, binnen de nationale kaders, de mogelijke geluidsoverlast van een windpark te analyseren met het oog op de lokale omstandigheden. Deze bevoegdheid werd hen ontnomen, toen in 2011 voor windparken – en enkel voor windparken – universele nationale geluidsnormen wettelijk werden vastgesteld door de rijksoverheid. Als gevolg zijn gemeenten volledig machteloos om op te treden voor de belangen van hun gemeenschap en hen te beschermen tegen de excessieve geluidsoverlast waaraan zij worden blootgesteld door windparken. De rijksoverheid liet slechts een klein gaatje in de wet voor enige overgebleven bevoegdheid in het geval van 'bijzondere lokale omstandigheden', maar benadrukte vervolgens richting gemeenten dat zij deze bevoegdheid niet dienden te gebruiken.

Wederom is deze beperking van de gemeentelijke bevoegdheden nooit onderbouwd met enig argument met betrekking tot lokale autonomie en de grondwettelijke verhouding tussen nationale en lokale overheden. De enige gegeven motivering was de noodzaak tot het verhogen van het aantal geschikte locaties voor de plaatsing van windparken.

Juridische beroepsmogelijkheden

Ten slotte, zoals eerder genoemd heeft de rijksoverheid het besluitvormingsproces met betrekking tot windparken volledig verschoven naar provinciaal en nationaal niveau door de besluitvormingsmacht bij parken van 5 MW en hoger te ontnemen van gemeenten. Toen de rijksoverheid dit nieuwe besluitvormingsproces introduceerde, greep zij tevens de kans om de beroepsgang naar de bestuursrechter door lokale overheden geheel uit te schakelen. Als gevolg kunnen gemeenten niet langer naar de rechter als zij het oneens zijn over een besluit dat genomen is op provinciaal of nationaal niveau als het gaat om de plaatsing van windparken. Toen de gemeente Urk desondanks een beroep deed op de Raad van State tegen de nationale overheid over het plaatsen van een grootschalig windpark op Urkse grond werd dit beroep onontvankelijk verklaard. De implicatie is dat gemeenten niet enkel aan de kant worden gezet bij het besluitvormingsproces door de Rijkscoördinatieregeling, maar ook dat de rijksoverheid haarzelf volkomen immuun heeft gemaakt tegen juridische actie van lokale overheden.

Opnieuw is deze maatregel genomen door de rijksoverheid zonder gegronde argumentatie in relatie tot de lokale autonomie en de grondwettelijke positie van lokale overheden. Het is tevens noemenswaardig dat de rijksoverheid aangaf niet gebonden wilde zijn aan artikel 11 bij de ratificering van het Handvest inzake de Lokale Autonomie, juist het artikel dat het recht van lokale overheden op rechtsmiddelen vastlegt "ten einde de zelfstandige uitoefening van hun bevoegdheden te verzekeren alsmede de eerbiediging van die beginselen van lokale autonomie die zijn vastgelegd in de grondwet of de interne wetgeving."

**

Wij zijn ons bewust van het feit dat de drie genoemde zaken allemaal verband houden met één specifiek domein van de lokale overheid – windenergie en de plaatsing van windparken – maar wij hopen te benadrukken dat dit van het hoogste belang is voor onze lokale gemeenschappen. De besluitvorming rondom windenergie en windparken scheidt zelfs dermate veel verdeeldheid dat het de sociale cohesie van onze gemeenschappen dreigt te ontwrichten. Ons inziens zijn de maatregelen van de rijksoverheid in het beperken en zelfs uitschakelen van de rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van lokale overheden de factor die het meest bijdraagt aan deze tragische ontwikkelingen. In de naam van windenergie en windparken heeft de nationale overheid een zware klap uitgedeeld aan de lokale autonomie en lokale democratie, die zo ver is gegaan als het uitsluiten van lokale overheden van hun toegang tot rechtsbescherming bij de bestuursrechter.

Wij willen deze zaken onder uw aandacht brengen, zodat de Monitoring Commissie bewust is van hoe de Nederlandse rijksoverheid de implementatie van de eerder genoemde aanbeveling van de Commissie heeft gefrustreerd voor windenergie en windparken. Wij willen u tevens verzoeken om deze zaken te agenderen bij de volgende bijeenkomst van het Congres van Lokale en Regionale Overheden. Als de Commissie zou besluiten de zaken verder te onderzoeken, zijn wij uiteraard bereid u bij te staan op elke mogelijke manier.

Kopieën van deze brief zullen worden gezonden aan de Nederlandse leden van het Congres en de minister van Binnenlandse Zaken, die verantwoordelijk is voor de implementatie van het Europese Handvest inzake de Lokale Autonomie.

Hoogachtend,

Namens het raadsledeninitiatief Democratie en Energie verenigd in de denktank Lokaal 13,

Lies Zondag

lies.zondag@veendam.nl

Ommelandewijk 100

9644TN Veendam, Netherlands

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Lies Zondag', with a stylized, cursive script.

Henk Linnemann

henk.linnemann@planet.nl

Scholtenskanaal o.z. 25

7889VA Klazienaveen-Noord, Netherlands

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Henk Linnemann', with a stylized, cursive script.

PERSBERICHT



Annerveenschekanaal, 7 januari 2015

– AANKONDIGING PERSCONFERENTIE –

2016 wordt het jaar van de waarheid voor het Energieakkoord en minister Kamp.

*Presentatie van het boek "Windenergie en de overheid" aan de Kamerleden
Agnes Mulder en Eric Smaling*

Op 12 januari om 13.30 uur nemen Eric Smaling (SP) en Agnes Mulder (CDA) een nieuw boek over windenergie in ontvangst van prof. dr. Albert Koers, voorzitter van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines (NLVOW).* Dat boek gaat over meer dan windenergie - het gaat ook over democratie en rechtsstaat. Het laat zien hoe de Rijksoverheid onze democratie en rechtsstaat ondermijnt en burgers tegen zich in het harnas jaagt door de manier waarop die overheid windenergie op land door wil drukken. Koers laat ook zien hoe de Rijksoverheid bijdraagt aan het radicaliseren van de voor- en tegenstanders van windenergie en hoe daardoor het grotere belang van duurzame energie in het gedrang komt. Daarom wordt 2016 het jaar van de waarheid voor het Energieakkoord en voor minister Kamp. Gaat Den Haag door met de achterkamertjes politiek van de SER of slaagt Den Haag er in om een begin te maken met het mobiliseren van de samenleving?

Het ware verhaal achter windenergie

Hoe schoon is windenergie nu eigenlijk? Leidt windenergie daadwerkelijk tot minder CO₂-uitstoot? Moet windenergie van Europa of bedachten ze dat in Den Haag? Worden omwonenden net zo goed beschermd tegen de gevolgen van windenergie als vogels en vleermuizen? Wat zijn de echte kosten en opbrengsten van windenergie? En wie profiteren ervan? Is er nog wel draagvlak voor windenergie, nu inspraak een farce is? Mogen en kunnen lokale bestuurders nog wel zelfstandig beslissingen nemen? Welke dubieuze rol speelt de Rijksoverheid bij windenergie? Waarom neemt Den Haag een loopje met democratie en rechtsstaat? Op al dit soort vragen geeft dit boek antwoord en die antwoorden zijn vaak ontluisterend. Maar al te vaak blijkt dat de keizer geen kleren aan heeft.

Doel van het boek

Albert Koers schreef dit boek voor burgers, bestuurders, ambtenaren en organisaties die te maken krijgen met windturbines of windparken. Zij zijn veelal slecht op de hoogte van de feiten over windenergie, ook omdat de informatie van de Rijksoverheid maar al te vaak eenzijdig, onjuist en soms misleidend is. Daarom zegt de eerste zin dat dit boek al jaren geleden door de overheid zelf geschreven had moeten worden! Alleen goed geïnformeerde burgers en bestuurders kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen. Alleen eerlijke informatie kan een einde maken aan het onderlinge wantrouwen dat er nu

* *Windenergie en de overheid. Een pleidooi voor eerlijke informatie en bestuurlijk fatsoen*, 106 p.

is tussen omwonenden en ontwikkelaars en tussen burgers en overheid. De auteur nodigt dan ook iedereen uit om hem te corrigeren als de feiten die hij aandraagt niet kloppen.

Albert Koers, emeritus hoogleraar Rechtsgeleerdheid

Albert Koers kwam in aanraking met windenergie vanwege plannen van de Provincie Fryslân in zijn eigen woonomgeving. Dat was voor hem aanleiding om zich vier jaar lang te verdiepen in alles wat met windenergie van doen heeft, niet alleen landelijk, maar ook Europees. Als voormalig hoogleraar internationaal recht is hij de drijvende kracht achter de klacht van de NLVOW tegen de Rijksoverheid bij het Compliance Committee van het Verdrag van Aarhus in Genève. Die klacht stelt dat voor windenergie Nederland zich niet houdt aan het Verdrag als het gaat om toegang van burgers tot informatie, toegang van burgers tot besluitvorming en toegang van burgers tot de rechter. Afgelopen december besloot het Committee de klacht in behandeling te nemen. Als de NLVOW gelijk zou krijgen, komt daarmee niet alleen het Energieakkoord op losse schroeven te staan, maar het hele Nederlandse windenergiebeleid.

Ook dat is reden om te zeggen dat 2016 het jaar van de waarheid gaat worden voor het Energieakkoord en voor minister Kamp.

U ben van harte uitgenodigd de persconferentie bij te wonen op dinsdag 12 januari om 13:30 uur in Nieuwspoor, zaal: Wandelganger 1.

De inloop is vanaf 13:00. U ziet dan ook nog niet eerder vertoonde beelden van *Onderstroom*, een documentaire van Jeroen Hoogendoorn over de windenergie discussie in Friesland. Na afloop is er gelegenheid om met de auteur, de NLVOW en ook aanwezige kritische lokale raadsleden (verenigd in de denktank Lokaal 13) in te gaan op de inhoud van het boekje.

Voor inlichtingen: Rob Rietveld, directeur NLVOW, rob.rietveld@nlvow.nl, 06 46 375 095

INHOUDSOPGAVE

I. INLEIDING EN VERANTWOORDING

1. Doel en doelgroep
2. Focus en opbouw

II. BASISBEGRIPPEN EN -CIJFERS

1. Vermogen, energie en decibellen
2. Windenergie in cijfers
3. Vragen, discussie en kritiek

III. TECHNISCHE ASPECTEN

1. Natuurkunde en techniek
2. Variabiliteit windenergie
3. Hinder en overlast
4. Vragen, discussie en kritiek

IV. HET INTERNATIONALE KADER

1. Klimaatverandering
2. De Europese Unie
3. Verdrag van Aarhus
4. Vragen, discussie en kritiek

V. BELEID EN BELEIDSDOCUMENTEN

1. Optiek en afbakening
2. De eerste jaren: 2001-2010
3. Stand van zaken: 2010 tot nu
4. Vragen, discussie en kritiek

VI. WET- EN REGELGEVING

1. Optiek en afbakening
2. Wie is bevoegd gezag?
3. Verloop besluitvorming
4. Regels en voorschriften
5. Vragen, discussie en kritiek

VII. SUBSIDIES, KOSTEN EN WINSTEN

1. Macro-economische perspectief
2. Micro-economisch perspectief
3. Vragen, discussie en kritiek

VIII. DRAAGVLAK, ACCEPTATIE EN GEDRAGSCODES

1. Draagvlak, acceptatie en verzet
2. Gedragcodes en spelregels
3. Casuïstiek. Friesland en Emmen
4. Vragen, discussie en kritiek

IX. TERUGBLIK EN VERVOLG

1. Terugblik
2. Blik vooruit

Dit boek gaat niet alleen over wind-energie, maar ook over democratie en rechtsstaat.

Dit boek zal geen reclame maken voor windenergie. Het is bedoeld om burgers en bestuurders die voor zichzelf willen denken en hun eigen conclusies willen trekken, de informatie aan te reiken om dat te kunnen doen. Het boek is niet anti-windenergie, maar het is wel kritisch ten aanzien van alle eenzijdige pro-windenergie verhalen die de commerciële windsector en de overheid over de samenleving uitstorten.

Dit boek gaat ook over democratie en rechtsstaat omdat het laat zien hoe de Rijksoverheid bij het formuleren en uitvoeren van het windenergiebeleid lagere, democratisch gekozen overheden systematisch buitenspel heeft gezet en hoe al even systematisch de Rijksoverheid de rechtsbescherming van burgers heeft ingeperkt. Als het om windenergie gaat, zijn de korte termijn doelstellingen voor de overheid kennelijk zo belangrijk dat schade aan democratie en rechtsstaat op de koop toe wordt genomen: "collateral damage".

De schrijver is medeoprichter en voorzitter van de Nederlandse Vereniging Omwonenden Windturbines die wil opkomen voor de rechten en belangen van omwonenden. Hij is emeritus hoogleraar van de Utrechtse Faculteit der Rechtsgeleerdheid en heeft zich in zijn loopbaan bij voortduring bezig gehouden met de kwaliteit van publieke besluitvorming.

Het boek kost € 20,00. Voor leden van de NLVOW € 15,00. U kunt het bestellen door een email te sturen naar: bestelling@nlvow.nl.

Wij versturen het direct na ontvangst van ofwel € 20,00, ofwel € 15,00 plus € 5,00 verzendkosten op onze rekening:

NL25 RABO 0305 2958 53
t.n.v. Stichting NLVOW

Als u geen lid bent en toch € 20 overmaakt, maken we u lid zonder dat u over 2016 contributie hoeft te betalen.

ALBERT KOERS

WINDENERGIE EN DE OVERHEID

Een pleidooi voor eerlijke informatie en bestuurlijk fatsoen



**VERSCIJNT
BEGIN
DECEMBER
2015**